

Vzdělávací lekce Fairtrade funguje

Cíle:

- ★ Účastníci a účastnice si uvědomí situaci pěstitelů a pěstitelek ve světě, aktuální problémy i přínosy svého zapojení do systému Fairtrade.
- ★ Účastníci a účastnice vyberou klíčová slova a vysvětlí pomocí zjednodušených vět obsah jednotlivých panelů výstavy.

Anotace: Tato vzdělávací lekce využívá texty výstavy Fairtrade funguje, která je dostupná na webu www.fairtrade.cz/fairtrade-funguje. Výstava se stejně jako tato lekce obsahově zaměřuje na popis situace pěstitelů ve světě a přínosy systému Fairtrade pro jejich životy. Účastníci a účastnice pracují ve skupinách s jednotlivými texty, vybírají z nich klíčová slova a informace. Pomocí těch poté formulují krátké shrnutí jednotlivých tematických panelů výstavy. Tato lekce je vhodná i pro venkovní výuku.

Klíčová otázka: Jak pomáhá systém Fairtrade pěstitelům a pěstitelkám ve světě žít lepší život?

Věk: 12+

Počet účastníků: 14+

Časová dotace: 45 minut

Pomůcky:

- ★ výstava Fairtrade funguje (www.fairtrade.cz/fairtrade-funguje)
- ★ příloha 1: texty výstavy (vytiskněte a rozstříhejte do skupin)
- ★ fairtradové výrobky (stačí 2-5 výrobků s certifikační známkou FAIRTRADE)
- ★ tabule / flipchart a psací potřeby

Postup = evokace + uvědomění + reflexe

Evokace (5 minut)

Výrobky z obchodů v okolí

(5 minut)

Lekci můžete využít ve třídě, ale i ve školní zahradě. Na úvod ukažte pár výrobků s certifikační známkou FAIRTRADE a zeptejte se skupiny, zda tuto známku už někdy viděli. Poté se doptejte:

- ★ „S jakými fairtradovými výrobky jste se u vás v domácnosti nebo v obchodě setkali?“

Většinou budou zaznívat produkty z kakaa, kávy, bavlny, banánů... Můžete zmínit, že se jedná o plodiny, které pěstují lidé v zemích Asie, Afriky nebo Latinské Ameriky. Informujte skupinu, že se nyní budete věnovat životním podmínkám těchto pěstitelů a položte otázku:

- ★ „Co by mohli mít tito lidé - pěstitelé - společného? Jak žijí, s čím se potýkají?“

Uvědomění (30 minut)

Klíčová slova

(10 minut)

Výstava má celkem 14 obsahových panelů, **rozdělte tedy účastníky a účastnice do 14 podobně velkých skupinek**. V rámci třídy budou většinou u jednoho tématu 2 až 3 lidé. Každé skupině dejte k dispozici jeden panel výstavy Fairtrade funguje nebo její vytištěný text (Příloha 1).

Pokud máte skupinu menší než 28 lidí, můžete několik účastnic a účastníků nechat pracovat samostatně (přijdete tím ale o přínosy skupinové práce) nebo dát každé skupině ke zpracování 2 panely, v tomto případě počítejte s cca 10 minutami na celou lekci navíc.

Nechte jednotlivé skupiny texty přečíst a vybrat z nich 3 klíčová slova. Vyvěste v prostoru jeden flipchart a do středu zapište do kruhu hlavní sousloví „pěstitelé a pěstitelky ve světě“. Jakmile budou mít skupiny text přečtený a domluví se na klíčových slovech, zapiší je fixou na tento společný flipchart okolo hlavního sousloví.

Shrnutí textů výstavy

(20 minut)

Zadejte nyní jednotlivým skupinám, aby z každého panelu **vybrali hlavní informace nebo sdělení a pokusili se je shrnout do tří krátkých vět**. Dejte jim na to přibližně 10 minut a poté nechte jednotlivé skupiny ostatním účastníkům a účastnicím pomocí těchto tří krátkých vět představit obsah jednotlivých panelů výstavy.

Na závěr této části položte skupině klíčovou otázku:

★ „Jak pomáhá systém Fairtrade pěstitelům a pěstitelkám ve světě žít lepší život?“

Reflexe (10 minut)

Napsání nebo kresba vzkazu

(10 minut)

Na závěr zadejte účastníkům a účastnicím, aby se pokusili napsat nebo nakreslit vzkaz pěstitelům a pěstitelkám ve světě. Může to být přání, rada, poděkování, vyjádření podpory nebo otázka. Před ukončením lekce se doptejte, jestli někdo chce vzkaz nebo ilustraci sdílet s ostatními. Možnou variantou je také vyvěšení vzkazů na zeď ve třídě, kde si je pak může každý prohlédnout samostatně.

© Fairtrade Česko a Slovensko 2025. Metodika: Stanislav Komínek.
Odborná konzultace: Veronika Ambrozy. Sazba: Stanislav Komínek.
Fotografie: Stanislav Komínek. Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury v rámci Zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Historie fair trade

Historie hnutí fair trade se odvíjí od roku 1946, kdy americká církevní organizace Ten Thousand Villages začala napřímo nakupovat řemeslné výrobky z Portorika. Až do 70. let se prodávaly za férovější cenu pouze řemeslné výrobky: košíky, oblečení, doplňky, ozdoby. Káva se jako první potravin v rámci fair trade objevuje až v roce 1973, kdy ji začala nakupovat nizozemská společnost Fair Trade Original z pěstitelských družstev v Guatemale.

Během 80. let procházelo fairtradové hnutí dynamickým vývojem a káva začala být významnou komoditou. Fairtradové organizace chtěly zpřístupnit své výrobky spotřebitelům pomocí jednotného označení. V roce 1997 proto vznikla mezinárodní nezisková organizace Fairtrade International, která přinesla společné standardy a certifikační známku FAIRTRADE.

V České republice se první fairtradové řemeslné výrobky objevily v roce 1994, kdy je začal prodávat pražský obchůdek Jeden svět za podpory sborů Českobratrské církve evangelické Vinohrady a Jarov. V roce 2004 se Jeden svět stal spolu s neziskovými organizacemi Ekumenická akademie a NaZemi jedním ze zakládajících členů Asociace pro fair trade, nyní Fairtrade Česko a Slovensko. Toho roku se u nás také začaly prodávat fairtradové potravinové výrobky.

Fairtradové výrobky

Za fairtradové považujeme buď takové výrobky, které jsou označené certifikační známkou FAIRTRADE, nebo výrobky, které pocházejí od členů organizace World Fair Trade Organisation. Se známkou FAIRTRADE najdeme kávu a kakao, ale třeba také banány, čaj, třtinový cukr, rýži, koření, bavlnu nebo řezané květiny.

Známka FAIRTRADE označuje zboží, které bylo vyrobeno v souladu se standardy Fairtrade International (www.fairtrade.net). Známka má několik variant. Klasická s černým pozadím znamená, že všechny suroviny, které jsou dostupné jako fairtradové, pochází od certifikovaných výrobců. Existují i speciální známky s bílým pozadím, které jsou určeny pro jednotlivé přísady složených produktů, například jen pro kakao obsažené v čokoládě.

Členský systém World Fair Trade Organisation je historicky starší a nestojí na certifikaci. Pro spotřebitele tak jsou tyto výrobky hůře rozpoznatelné. Nalezneme mezi nimi ale kromě potravin i řemeslné a textilní zboží. Členy World Fair Trade Organisation najdeme na www.wfto.com/members, mezi ty nejdůležitější patří GEPA, El Puente, EZA nebo Traidcraft.

Výkupní cena

Hodnota obou hlavních fairtradových komodit, kávy i kakaa, se běžně stanovuje na komoditní burze. Cena kávy arabiky se pohybuje mezi 1 USD a 2,5 USD za jednu libru (tj. 0,454 kg). Vysoká cena většinou přichází v období krize, kdy pěstitelé kvůli mrazům, silným deštům nebo suchu přicházejí o svou úrodu. Výkupní ceny pěstitelům dlouhodobě nestačí na pokrytí zvyšujících se nákladů a adaptaci na změnu klimatu.

Ve Fairtrade je pro každou komoditu stanovena úroveň minimální výkupní ceny, pod kterou odběratel nemůže produkt od pěstitelského družstva vykoupit. Díky tomu mohou pěstitelé pokrýt své výrobní náklady a vést lepší život. V létě 2024 činila minimální výkupní cena prané arabiky 1,80 USD za libru kávy. U kakaa 2,40 USD za kilo kakaových bobů. Pokud je na světovém trhu cena vyšší než tato stanovená fairtradová, pak družstvo prodává za tržní cenu. Nikdy ale výkupní cena ve Fairtrade neklesne pod minimální garantovanou cenu.

„Ve čtyřech z posledních pěti let byla cena kávy nízká, takže se aktivovalo fairtradové dorovnání do minimální výkupní ceny. Pěstitelé dostávali aktuální tržní výkupní cenu danou burzou a navíc jim ještě dorazil doplatek pocházející z Fairtrade,“ popsala Norethxy Galaraga, inženýrka z kolumbijského družstva ASOPROSIERRA.

Fairtradový příplatek

Pěstitelská družstva dostávají v systému Fairtrade navíc fairtradový příplatek. Jedná se o bonus, který musí certifikovaný obchodník zaplatit nad rámec výkupní ceny. Tento příplatek neputuje přímo pěstitelům, získává ho celé družstvo. Pěstitelé pak jako jeho členové společně rozhodují, do čeho tyto bonusové prostředky investují.

Výše fairtradového příplatku se liší podle komodity. V létě 2024 činil u banánů 1 USD za jednu banánovou krabici, u kávy arabiky 0,2 USD za libru kávy, u kakaa 0,24 USD za kilo kakaových bobů. V roce 2022 takto pěstitelé a pěstitelky zapojení po celém světě do systému Fairtrade rozhodovali celkem o více než 222 milionech eur! Prostředky nejčastěji investují do zvyšování produktivity pěstování a do komunitních sociálních nebo vzdělávacích projektů. Staví školy, budují studny, sází stromy a platí zkušené techniky, kteří pomáhají pěstitelům. Díky jejich radám se pěstitelé lépe vypořádávají s dopady klimatické změny a díky zvýšené produkci mají vyšší příjmy do rodinného rozpočtu.

„V programu zalesňování vysazujeme více než 40 různých druhů stromů a podporujeme tak biodiverzitu na všech územích v naší správě,“ říká César Barrantes, inženýr zaměřený na životní prostředí z družstva COOPEPIÑA v Kostarice. V družstvu se řídí heslem „flóra pro faunu“, vytváří také biokoridory a zóny pro zvířata.

Spolurozhodování

Podíl pěstitelů a pěstitelek na rozhodování je jedním z hlavních principů fungování systému Fairtrade. Zástupci pěstitelů mají na valné hromadě Fairtrade International polovinu hlasů. Mají tak možnost aktivně se podílet na rozhodování a prosazovat své zájmy při tvorbě standardů celého certifikačního systému i fungování sítě Fairtrade International. Fairtrade je tak jediný globální obchodní systém, který zohledňuje potřeby a perspektivy samotných producentů.

Pěstitelé se do Fairtrade nemohou připojit samostatně, pouze přes organizace a družstva. V nich na členských schůzích rozhodují o využívání fairtradového příplatku a volí své zástupce do vedení. Pokud tedy nejsou se svým současným vedením spokojeni, mohou jej na další členské schůzi demokraticky nahradit nově zvolenými zástupci.

Fairtrade rovněž pomáhá posilovat roli žen a rovnost pohlaví. V roce 2022 bylo z více než 2 milionů pěstitelů zapojených do Fairtrade 21 % žen mezi farmáři a 44 % žen mezi zaměstnanci plantáží. Všechna čtyři družstva, která jsme v Kolumbii navštívili při natáčení dokumentu Kávová budoucnost, úspěšně řídily ženy. Ve Fairtrade se aktivně bojuje s diskriminací a sexuálním násilím, z fairtradového příplatku se financují vzdělávací programy a podnikání žen. Ve vedení Fairtrade International stojí dvě ženy: Sandra Uwera Murasa a Melissa Duncan.

Standardy a audit

Fairtrade International je mezinárodní nezisková organizace, která především stanovuje standardy pro certifikaci Fairtrade a dohlíží na využívání známky FAIRTRADE. Standardy zajišťují lepší podmínky pro pěstitele i udržitelnější způsob pěstování. Ve Fairtrade je zakázána dětská práce, nesmí se používat nebezpečné pesticidy nebo GMO sazenice a pěstitelé mají jistotu minimální výkupní ceny a fairtradového příplatku.

Kontrolu standardů mají na starosti inspektoři a auditoři z nezávislé certifikační agentury FLOCERT. Certifikovaný musí být každý článek obchodního řetězce, za provedení auditu si tak platí pěstitelská družstva, dovozce i zpracovatel, který výrobek zabalí. Po inspekci na místě posílají auditoři zprávu do centrály FLOCERT. Tam ji vyhodnotí analytik. V případě naplnění standardů vystavuje FLOCERT potvrzení o certifikaci a samotný certifikát. Pokud auditoři objeví nedostatky, požadují nápravu, jinak družstvo nebo zpracovatel o certifikaci přijde.

Družstva si nemohou vybrat svého auditora a provádí se i neohlášené audity, těch bylo v roce 2023 celkem 106. Nezávislé audity třetími stranami posilují důvěryhodnost a funkčnost celého systému Fairtrade. FLOCERT v roce 2023 vystavil potvrzení o certifikaci pro celkem 1898 družstev.

Šetrné pěstování

Fairtrade se snaží podporovat takové způsoby pěstování, které jsou šetrnější k životnímu prostředí. To je ještě důležitější v současné situaci způsobené změnou klimatu. Měnící se vzorce počasí mají kvůli kombinaci prodlužujícího se období sucha a ničivých přívalových dešťů zásadní dopady na životy komunit pěstitelů.

Standardy Fairtrade vyžadují ekologicky šetrnější využívání přírodních zdrojů, zákaz škodlivých pesticidů nebo zákaz geneticky modifikovaných sazenic a osiv. Fairtradová káva se nesmí pěstovat na půdě, kde v předchozích 10 letech byly lesy. Pěstitelé naopak stromy vysazují a využívají pěstování v zastínění, efektivněji využívají vodu – třeba tu dešťovou k zavlažování, sami si vytváří kompost pro ekologické hnojení, volí odolnější odrůdy nebo využívají biologickou ochranu proti plevelům, chorobám a škůdcům. Díky tomu má Fairtrade blízko k bio produkci, v roce 2022 bylo celkem 64 % fairtradové kávy certifikováno také jako bio. Za bio produkci dostávají pěstitelé ve Fairtrade příplatek: 0,4 USD za libru kávy.

„Nejsme zde jen kvůli pěstování kávy. Více nás zajímá ochrana přírody. Sázíme stromy, zachraňujeme potůčky, chráníme půdu, budujeme odlišnou vizi produkce kávy,“ popisuje Rubén Darío Rojas z družstva ANEI na severu Kolumbie.

Káva

Kávu pěstuje přibližně 25 milionů drobných pěstitelů ve více než 50 zemích tropického pásu. Potýkají se s nízkými výkupními cenami a rostoucími náklady na pěstování. Z našeho šálku kávy mají pouze něco přes 1 Kč a celkem 44 % jich žije v chudobě, tedy s méně než 3,2 USD na den. Trápí je také změna klimatu. Vyšší teploty a ničivé deště vedou ke snížení produkce, šíření škůdců nebo plísňových onemocnění. Dle studie vědců z Curyšské univerzity aplikovaných věd kvůli tomu dojde do roku 2050 k úbytku vhodných ploch pro pěstování kávy v Brazílii, Indonésii, Vietnamu a Kolumbii přibližně o polovinu.

Do obchodního partnerství v systému Fairtrade je zapojeno přes 800 000 pěstitelů kávy. V boji proti dopadům klimatické změny je pro ně zásadní strategií zalesňování a pěstování v zastínění. Stromy poskytují nejen stín pro postupnější zrání plodů, regulaci teploty a vlhkosti na pozemku, ale také další plody pro obživu pěstitelů nebo úkryt pro ptáky a další živočichy.

„Pro nás je zásadní prodávat kávu v systému Fairtrade. Navíc získáváme fairtradový příplatek, který používáme k tomu, abychom mohli měnit životní podmínky pěstitelů,“ popisuje Margarita Conde, ředitelka kolumbijského družstva ASOPROSIERRA.

Kakao

Pobřeží slonoviny dodává 40 % světové produkce kakaa, ale cena za levné kakao je šokující: původní deštný prales je prakticky vykácen a pěstitelé žijí v chudobě. Samotné Pobřeží slonoviny přišlo od 60. let minulého století o 80 % původního deštného pralesa. Především kvůli zakládání nových plantáží jsou deštné pralesy nyní jen na 4 % území státu.

Pěstitelé dostanou z běžné tabulky hořké čokolády přibližně jen 2 koruny. Žijí v bídě. Nemohou si dovolit k jídlu maso nebo zeleninu, nemají prostředky na lékařskou péči a často ani přístup k pitné vodě. Roční příjem domácnosti pěstitele kakaa činí přibližně 60 000 Kč, celá domácnost včetně prarodičů a dětí si tedy vydělá denně 160 Kč. To představuje jen 37 % důstojného příjmu, který by pokrýval jejich náklady. Kvůli chudobě jsou nuceni využívat nejlevnější pracovní sílu: děti. Jen v Pobřeží slonoviny a v Ghaně je na kakaových plantážích nuceno pracovat 1,56 milionů dětí. Děti nosí těžké náklady a pracují s mačetami.

Pěstitelé zapojení do fairtradových družstev mají lepší výkupní ceny a na společných schůzích mohou demokraticky rozhodovat o využívání bonusových peněz z fairtradového příplatku. Staví školy, budují studny s pitnou vodou a zvyšují efektivitu pěstování – s vyšší produkcí mají více peněz do rodinného rozpočtu.

Banány

Tlak na nízkou cenu banánů způsobuje, že zaměstnanci na banánových plantážích dostávají za svou tvrdou práci jen minimální mzdu, za kterou se nedá důstojně žít. Pracují 6 dní v týdnu 10 až 14 hodin denně a nucené přesčasy jim nikdo neplatí. Na banánových plantážích panuje horko a vlhko, zaměstnanci nemají pojištění nebo lékařskou péči a musí uzavírat krátkodobé pracovní smlouvy, které je kvůli hrozbě neprodloužení udržují v poslušnosti.

Banánovníky jsou pěstovány na obřích monokulturních plochách, musí proto být ošetřovány letecky fungicidy, půda navíc herbicidy. Tyto chemické přípravky se pravidelnými dešti splachují do půdy a znečišťují vodní zdroje. Lidé pak nemají přístup k pitné vodě a musí si ze své nuzné mzdy kupovat drahou vodu v PET lahvích. Pokud s tím chtějí něco udělat, pokouší se zakládat odbory. Majitelé plantáží ale na základě působení v odborech často vyhodí z práce jejich příbuzné a je přeřadí na horší práci.

Fairtrade podporuje zaměstnance na banánových plantážích i drobné pěstitele banánů. Nabízí dobré pracovní podmínky, aktivní zapojování do odborů, lepší výkupní ceny a fairtradový příplatek. Při pěstování je omezeno používání agrochemikálií a zakázáno využívat nebezpečné pesticidy. Celkem 63 % fairtradových banánů má díky tomu také certifikaci bio.

Květiny

Většina řezaných květin prodávaných v České republice pochází z východní Afriky. Jen z Keni pochází téměř 40 % veškerých řezaných květin prodávaných v Evropské unii. Z letiště v Nairobi míří denně do Amsterdamu desítky letadel napěchovaných růžemi. Právě v rovníkových oblastech Keni je možné díky příznivému klimatu pěstovat květiny celoročně bez nutnosti vyhřívat skleníky. Díky tomu mají letecky dovezené fairtradové květiny z Keni překvapivě 5,5x menší uhlíkovou stopu než ty pěstované ve vyhřívaných sklenících v Nizozemí.

Pro velké květinové společnosti nejsou výhodou jen lepší klimatické podmínky, ale také nižší náklady na produkci květin. Na konvenčních farmách ve východní Africe dostávají zaměstnanci nízké mzdy, jsou nuceni pracovat se škodlivými chemikáliemi a bez ochranných pomůcek. Velký podíl zaměstnanců tvoří ženy, které čelí sexuálnímu obtěžování ze strany majitelů a manažerů. Proti nedůstojným pracovním podmínkám hůře bojují, protože nefunguje dostatečná právní ochrana a možnosti vymáhání práva.

Zaměstnanci na květinových farmách certifikovaných v systému Fairtrade se mají lépe: dostávají vyšší mzdy, rozhodují o využívání fairtradového příplatku a mají přístup k podpoře a školení od Fairtrade Africa.

Bavlna

Pěstováním bavlny se dnes živí asi 100 milionů domácností, 90 % z nich v zemích Asie, Afriky a Latinské Ameriky. Nejvíce bavlny se vypěstuje v Indii a pěstitelé tam k orbě půdy stále ještě využívají býky a vodní buvoly. Žijí v bídě a nemají dost prostředků, aby dokázali pokrýt náklady na jídlo, zdravotní péči, vzdělávání, nákup semen, agrochemii, nářadí nebo na vybudování zavlažovacích systémů. Spoléhají proto na období dešťů, které ale z důvodu klimatické změny přichází nepravidelně a pro pěstitele to znamená další nejistotu dobré sklizně.

Bavlna se pěstuje jako monokultura a je náchylná na škůdce. Dnes je téměř 75 % bavlny pěstované ve světě geneticky modifikováno, v Indii dokonce 90 %. Drahá GMO semena měla přinést ochranu plodin před škůdci a nižší spotřebu pesticidů. Řada škůdců si ale vytvořila odolnost a spotřeba vody, hnojiv i pesticidů stoupá. Přestože bavlníky zabírají 2,5 % obdělávané půdy, využije se pro jejich pěstování rekordních 6 % světové spotřeby pesticidů.

Díky Fairtrade můžeme mít bavlnu bez plýtvání vodou, bez genetické modifikace bavlníků, bez dětské práce, zato s důstojnými výkupními cenami a šetrnějším přístupem k životnímu prostředí. Z prodaných více než 6000 tun Fairtrade bavlny v roce 2022 byla polovina certifikovaná také jako bio.

Globální hnutí

Fairtrade je nejen certifikační systém etického obchodování, ale i globální hnutí propojující více než 2 miliony pěstitelů s miliony aktivních spotřebitelů. Lidé se do podpory pěstitelů ve světě zapojují nákupními rozhodnutími i aktivním přístupem. Svůj čas věnují vzdělávání a informování o globálních souvislostech, problémech pěstitelů v zemích produkce i dopadech systému Fairtrade.

Vytváří také tlak na politiky, přes milion občanů Evropské unie ve 20 zemích EU podepsalo výzvu k férovějším obchodním dohodám pro pěstitele ze zemí Asie, Latinské Ameriky a Afriky. I díky tomu odhlasovali evropští poslanci směrnici EU o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci, která bere v potaz potřeby pěstitelů.

Lidé se snaží do tématu zapojovat své okolí, komunity, školy, církevní spolky nebo radnice. Ve světě funguje přes 2000 Fairtradových měst ve 30 zemích světa. V České republice máme patnáct Fairtradových měst a také desítky Fairtradových škol. Tématem se ve vzdělávání zabývají stovky českých pedagogů. Tisíce lidí se u nás každý rok v květnu zapojují do oslav Světového dne pro fair trade prostřednictvím komunitního pikniku Férová snídaně. Lidé u nás také pořádají veřejná promítání, infostánky a komunitní akce, využívají vzdělávací lekce nebo organizují výstavy.

Fairtrade v Česku

V roce 2024 je to již 20 let, co si můžeme v České republice koupit fairtradové potraviny. Prošli jsme si dlouhou cestou. Z počátku se tyto výrobky daly koupit jen ve specializovaných prodejnách – nyní je najdeme ve zdravých výživách i v nabídce obchodních řetězců. S vyšší dostupností a širší nabídkou postupně klesly ceny fairtradových výrobků, které jsou dnes často srovnatelné s běžnými výrobky. Roste i povědomí o známce FAIRTRADE, podle průzkumu ji zná v České republice 67 % spotřebitelů.

Fairtradový příplatek za zboží prodané v České republice činil v roce 2023 téměř 43 milionů korun. Hlavní podíl na tom mají prodeje fairtradového kakaa (4306 tun) a fairtradové kávy (1268 tun). To činí ale pořád pouze přibližně 4 % celkové spotřeby kávy u nás. Lídrem v prodeji fairtradového kakaa je u nás společnost Lidl a mezi největší prodejce fairtradové kávy patří Tchibo Praha, Orlen Unipetrol, Lidl a OMV ČR.

Poslední roky jsou také lépe dostupné i čerstvé produkty: řezané květiny a banány najdeme v obchodních řetězcích Kaufland a Lidl. Mimochodem, zaměstnanci těchto řetězců nosí pracovní oblečení z fairtradové bavlny. Z veškerého prodeje fairtradových výrobků těží především samotní pěstitelé, kteří mají v mezinárodním obchodě nejslabší pozici. Můžeme tak zejména v době cenové a klimatické krize společně přispívat k budování spravedlivějšího světa.